

V naslednjem prinašamo doslovno poročilo o razpravi v finančnem odseku:

Dne 11. in 12. septembra se je obravnaval v finančnem odseku nameravani vinski davek. Poročevalec je moravski Nemeč Teltchik. Po uvodnih besedah poročevalca se oglasi prvi slovenski poslanec Jarc, ki izvaja: „Vinogradništvo je najdražja kmetijska panoga. Ze leta 1916 so na Kranjskem natančni računi podali zaključek, da stane hektoliter vina (pridelovanje) 240 K in še več. Pri sedanjih razmerah so stroški pa še mnogo večji. In vendar je vojaška oblast v Istri in na Tirolskem zaplenila vinogradnikom vino in plačevala po 160 K hektoliter. V Ljubljani je vojaška oblast nekaterim trgovcem kar zaplenila vino in ga plačala po 120 K, da so imeli častniki za svojo mizo ceno vino. Letos se obeta posebno slaba vinska letina; vinogradniki ne bodo imeli vina niti za svoje domače potrebe. V teh razmerah ne kaže obtežiti vinogradnikov z novim davkom. Jugoslovanski zastopniki bodo glasovali vsled tega proti vinskemu davku.

Dalmatincec dr. Dulibič izvaja: „Dalmacija potrebuje za svojo domačo rabo vsaj 40.000 hl vina, kajti vsled pretežne koruzne hrane potrebuje vino. Dalmacija bi po predloženem davčnem načrtu morala plačati vsaj desetino davščine, torej približno 10 milijonov K. To je za ubogo deželo prehujo. Sedanje visoke cene niso pomagale dalmatinskemu vinogradniku. To se lahko spozna iz dejstva, da dvigajo razni kmetovalci iz hranilnice svoje vloge. Na Hrvaškem in na Ogrskem kupujejo žito in moko po visokih cenah, dostikrat po 2000 K 100 kg, ker je domača aprovizacija popolnoma nezadostna.“

Tirolski poslanec Guggenberg: „Na Tirolskem so razmere podobne kakor v Dalmaciji. Vinogradniki so večinoma ubožni kmetovalci; vinogradništvo je izpostavljeno mnogim uimam. Vendar, ker država potrebuje sredstev, hoče glasovati za predlagani davek na vino.“

Galicijski tovarnar Kolischer je mnenja, da bodo sedanje visoke vinske cene še dolgo obstajale. V Galiciji se spirit še dolgo ne bo varil, ker krompirja ne bo niti za prehrano zadostovalo; tudi piva ne bo toliko, kakor pred vojno.

Slovenski poslanec Roškar: „Nameravani zakon ima mnogo slabih strani. Takega davka ni mogoče zagovarjati pred ljudstvom. Ako obvelja ta zakon se bo kmalu v vseh takih legah, ki so sposobne za kaj drugega, vinograd opustil. Ta davek zadene najhujše najnižje sloje, pred vsem tudi delavstvo. Ta zakon mora razmere na deželi silovito otežkoti. Moči, ki bi se zadostno mogle poučiti o stvari, niso doma. V mnogih hišah so same ženske, otroci in pa starci, ki nikakor ne bodo v stanu, v stvar dobiti zadosten pogled, še manj pa zadostiti zahtevam in predpisom tega zakona. Velikanska težkoča bi bila za neizkušene žene, da priglase pravočasno množino in kakovost vina in sadnega mošta; zapisovale naj bi vsako oddajo itd. Stvar je vseskozi nova, za preproste ljudi težka; saj nimamo še nobenega zakona, ki bi vseboval take zahteve na priprostega kmetovalca, kakor ravno predlagani zakon za vinski davek. Ravno kmetovalci so v tej vojski najhujše prizadeti; vojska dobi največ vojakov od kmeta. Kmetje so se v tej vojni morali največ truditi z obdelovanjem. Ako bo obdelovalec vinograda videl, da se ga le zatira, bo izgubil vse veselje do obdelovanja in naše narodno gospodarstvo bo uničeno. Novi zakon zahteva razna naznanila, zapiske, pta. Kako naj n. pr. priprosta žena, ki je sedaj sama doma, vsem tem zahtevam zadosti, da ne bi prišla v kazen? Vinogradnik bo moral večkrat ure daleč hoditi, da poda svoja naznanila, ali da odpre osebi, ki bo nadzorovala, kleti itd. Slabejša vina bodo v eni padla in s tem bodo prizadeti najbolj najrevnejši vinogradniki. Država bi morala skrbeti za povzdige izdelovanja, tu ga pa uničuje. Se bodo kmetovalci zapuščali rodno grudo, in se selili v mesto ali pa na tuje. Napravi več izpreminjivalnih predlogov, pred vsem, da se zniža davek in razlikuje med moštom in vinom; davek naj bo razmeren z vrednostjo vina, od vinskoga mošta 8 K, od vina in drugih izdelkov 10 K; stalni znesek 18 K naj bi odpadel. Producentu naj bi se pustilo za rodbino, nastavlence, rokodelce in delavce za lastno porabo neobdačeno množino, in sicer najmanj 2 litra na dan in glavo; takozvani pikoliti in droznato vino naj bi se od vsakega obdačenja popolnoma izločila in tudi ne vpoštevala v ono množino pijače, ki se oprosti davka. Večina je te predloge odklonila. Vendar pa so obveljali kot minoritetni predlogi za razpravo v zbornici. Obrača se posebno proti temu, da bi imela vlada pravico zapečatiti vse posede in orodje, brez katerih je izdelovanje pijače nemogoče; on predlaga, naj se ta določba črta iz zakonske predloge. Predlog ostane v manjšini, le toliko je vlada privolila, da ta določba ne velja za domačo produkcijo (bodenständige Wein- und Mosterzeugung). Pri kaz. določbah je v § 24 predloge, da so razni pregreški težki prestopki. Predlaga, da se to sploh črta. Črta se nato samo; težki. Akoravno so Čehi in Poljaki z nami glasovali, vendar smo ostali v manjšini, ker nekateri poklicani faktorji niso bili navzoči. Iz postopanja večine in vlade se vidi, da nimajo nobenega ozira do našega ljudstva. Popolnoma napačna je trditve, da bi bili naši kmetovalci in vinorejci vsled vojne splošno obogateli. Bogastva ni iskati med našim kmetijskim ljudstvom, ampak drugod in tam naj bi se iskala sredstva za saniranje državnih financ.“

Slovenski poslanec Brendič: „Letos kaže na Stajerskem tako slaba letina, da vinogradniki ne bodo pridelali niti za domače potrebe dovolj. Veliko vinogradov tudi ni obdelanih. Meščani, ki imajo po vinskih goricah vinograde, ne morejo dobiti delavcev, kajti hrane jim dati ne morejo, za denar pa nihče ne preda. Tudi kmetje ne bodo dali vinogradnikom de-

lavcem hrano, ker je oblast vsa živila zaplenila in odvzela.“

Zid Kuranda je proti temu, da bi se davek odmerjal od vrednosti (10%) in predlaga 25 K od hl vina in zraven, naj se za dobo dveh let po končani vojski naloži še 35 K vojne doklade. Ako bi ta predlog ne obveljal, predlaga, da bi se lastnikom vinskih trgovin, ki bi smele imeti neobdačeno vino, dovolil pri določitvi davka 30% kupnine.

Nižjeavstrijec Mayer je proti predlogu Kurande. Njegova stranka je bila leta 1908 proti vinskemu davku, ki ga je vlada zahtevala. Takrat je ta davek vrgla ravno njegova stranka. Sedaj pa da so razmere take, da državi brez tega davka ni mogoče več obstati.

Soc. demokrat Renner je mnenja, da sedanji čas ni primeren za vpeljavo posrednih davkov. Zahteva, naj se, če se že vino obdači, naloži davek na pridelovanje, ne pa na uživanje, ker le potem bo država proti vsem državljanom enako postopala. Zakaj bi ravno pridelovalci vina ne plačali davka.

Slovenski poslanec Hladnik: „Davek 18 K za hl vina je previsok. V slabih vinskih letih razni vinogradniki na Dolenjskem vina niti niso tako visoko prodajali, kakor je sedaj davek sam. Sedaj ima vino res visoko ceno, ali to je nenaravno. Ako nastopijo redne razmere, utegne cena vina zopet pasti in novi davek bo dosegel le to, da bo vinogradnik le še bolj opuščen vinorejo, kakor že do sedaj. Stajerska je imela n. pr. v letih 1906—1915 vinogradov 28.968 ha, leta 1916 pa samo 17.239 ha; Dalmacija poprej 72.355 ha, sedaj 54.212 ha; Istra poprej 30.339 ha, sedaj 26.315 ha; Kranjska 10.056 ha, sedaj 9749 ha. Ako Renner trdi, da ne gre, da bi bila davščina na vino nekaj vedno spremenljivega, opozarja Hladnik na to, da je tudi sedanji vinski davek zelo različen po raznih kronovinah. Na Predaleškem se plača od 100 l vina K 2,12, na Kranjskem K 4,60. Še bolj različne so deželne priklade, od 60% na Stajerskem do 200% v Trstu. Predlaga, naj se izpusti beseda „najmanj“ 18 K od hl v § 2.“

Dalmatincec dr. Dulibič je proti stalnemu davku, ker je krivičen. Najboljše vino bi se lahko obdačilo, kakor najslabejše. V Dalmaciji so bila pred vojno boljša vina po 48 K hl, slabejša pa 16—24 K hl. Se pridruži predlogu Hladnikovem.

Kolischer predlaga, naj bi ostalo polvino neobdačeno in da se tudi od drugih vin, ki niso od vinske trte, torej od sadjevega, grozdicevega vina itd. plača davščina 10% vrednosti, najmanj pa 3 K od 1 hektolitru.

Odsek sprejme davek 10% od vrednosti, najmanj pa 18 K od hl. Davek na polvino se opusti; davek na sadno vino se sprejme po predlogu Kolischer. Pri vinskih trgovinah naj se dovoli zadržam 30% popusta od nakupne cene in zasebnikom 25% popusta pri določitvi davka.

Poslanec Roškar posebno ugovarja, da bi se moralo plačati razven davščine še 2 K od hl za nadzorovanje in pregledovanje, toda večina je sprejela vladno predlogo.

Po zakonskem načrtu lahko dobe občine pravico nadzorovati in pregledovati vinske kleti in vlečejo zato tudi dotično pristojbino 2 K. Ako bi pa občine tega posla ne izvrševale v redu, se jim lahko ta pravica odvzame; potem za dobo treh let dotična občina ne more priti več do te pravice. Po predlogu poslanca Brendiča se določi samo doba dveh let.

Proti predlogu poslanca Roškarija, da se pusti 2 l na dan in osebo neobdačena, je obveljal predlog poročevalca, ki pravi, da vlada v izvršilnih predpisih določi, koliko sme vinogradniku ostati neobdačenega vina za domačo pijačo.

Zlasti veliko se je govorilo o zahtevi, da mora vinogradnik zapisovati, koliko je pridelal vina, koliko prodal, koliko porabil itd. Govorili so o tem Jarc, Roškar, Dulibič, Hladnik, Glabinski; a predlog je obveljal.

Veliko je bilo govora tudi pri § 12, ki govori o kletih, v katerih je lahko neobdačeno vino (Freilager).

Hladnik je povdarjal, da taka prednost silno škoduje malim gostilničarjem. Ti bodo morali plačati vinski davek že pri nakupu, med tem ko lastnik kleti, v kateri bo imel neobdačeno vino, ne bo plačal davka, dokler ne proda vina. Vinogradnik bo raje vino prodal takemu, ki bo rekel: Če meni prodaš vino, ne pride v tvojo klet nikakoršen pregledovalec, ali nadzornik. Ravno to določilo bo krivo, da bodo s časom veliki vinski trgovci vso vinsko trgovino otegnili na se, ali da bodo velike banke prišlele trgovati z vinom. Veliki vinski trgovci bodo lahko uporabili trust, vinske cene bodo poljubno določali tako pri nakupu kakor pri prodaji. Vsled tega bodo trpeli tako vinogradniki kakor pivci. Predlaga, naj se dovoli samo zadržam kleti z neobdačnim vinom. Pritrdili so temu tudi drugi, kakor n. pr. Seidel in Mayer, a nazadnje le sprejeli poročevalčev predlog, ko je vladni zastopnik izjavil, da bodo posebne zahteve stavili tistim, ki bodo prosili za dovolitev neobdačenih vinskih kleti, da pa mora biti radi vina iz Ogrskega taka ugodnost za trgovce, sicer bi se vinski trgovci izselili na Ogrsko in od tamkaj z Avstrijo kupovali.

§ 15 predloge je dosegel Roškar, da je bilo sprejeto: Pri vinogradnikih se ne bo zapečatilo orodja, ki je potrebno za izdelovanje vina, kadar se ne bo razlo, ampak samo pri tovarniškem izdelovanju vina, med ce itd.

Pri zadnjem paragrafu je bil odklonjen dr. Dulibičev predlog naj bi zakon za deželo, ki so spadala v vojno okrožje, ne veljal za dobo do dveh let po sklenitvi mira. Da predlog se nekateri s posmemom pobijali.

Poslanec Roškar je bil vsled tega hud in je v nekaterih mestih izjavil, da hoče zahteva, naj vlada z

vsemi mogočimi sredstvi skuša vinorejo povzdigniti. Za to resolucijo bi vsi glasovali in je bila precejšnja poparjenost, ko je poslanec Jarc svojo resolucijo umaknil. Sprejel jo je za svojo nemški poslanec Licht, nakar je bila enoglasno sprejeta.

Francosko bojišče.

Čeprav so se nemške armade umaknile na takozvano Hindenburgovo črto, ki je baje zelo močno urejena, se še vedno nadaljuje velenofenziva četverosporazumovih armad na celi fronti od belgijskega mesta Ypern notri do južnovzhodno od Verduna ob francosko-lotaringijski meji. Nemške armade so se morale umakniti na dveh delih fronte in sicer pri mestu Havrincourt ob kanalu La Bassee severno od mesta Arras ter južnovzhodno od Verduna pri mestu St. Mihiel, kjer so morali prepustiti ameriškim četam, ki se bojujejo na tem delu fronte in ki hočejo iztrgati Nemcem obe deželi Alzacijo in Loreno ter ju podariti Francozom, precejšen kos zemlje. — Stiri milijone ameriških čet je sedaj baje na potu iz Amerike v Evropo.

Italijansko bojišče.

Ze delj kakor tri tedne napoveduje sovražno časopisje, da prične Italija z novo ofenzivo proti Avstriji, za katero se temeljito pripravlja. Dne 16. t. m. so Italijani napravili napade na široki fronti med Piavo in Brento ter v gorovjih Solarolo, Perlica in Saso. Dne 17. t. m. zjutraj so pričeli Italijani po daljšem bobnečem ognju s splošno ofenzivo. Srditi laški napadi so bili odbiti na celi fronti. Amerika je baje poslala večje število čet Italijanom na pomoč; imamo torej zopet pričakovati delj časa trajajočih in hudih bojev.

Na drugih bojiščih.

Na macedonskem bojišču vzhodno od Bitolja so vsplamteli novi boji med francosko-srbskimi in avstrijsko-bolgarskimi četami. Po hudem artilerijskem ognju so francosko-srbske divizije zasedle bolgarsko-avstrijske postojanke Sokol, Dobropolje in Vtrenik. Avstro-bolgarske čete so se umaknile v smeri proti severu. — Na turških bojiščih novi boji v Palestini severno od Jeruzalema ob cesti Nablus—Jeruzalem ter ob reki Jordan. Angleški napadi se baje bili odbiti.

Razne politične vesti.

Zasedanje drž. zbora odlagajo od dne do dne. Prvotno se je reklo, da bo sklican državni zbor za dne 24. septembra, potem dne 1. oktobra in sedaj pišejo listi, da se bodo seje pričele še le v drugi polovici oktobra, da dobi tako na eni strani finančni minister dovolj časa za sestavo od strank zahtevanega podrobnega finančnega (davčnega) načrta in da se na drugi strani ugoti željam kmetijskih poslancev, ki hočejo biti v času najnujnejših jesenskih poljskih del še doma. Mnogi poslanci so pa mnenja, da je zopetna odgoditev v zvezi z zunanje-političnimi dogodki, zlasti z Burianovim mirovnim pismom. Ako se to naziranje potrdi, bodo trajale državnozbornske počitnice tako dolgo, dokler ne bo znan končni uspeh mirovne poslanice. Splošno se namreč pričakuje, da se boče razvila pri otvoritvi jesenskega zasedanja državnega zbora važna in velika politična razprava. Ker bo ta na vsak način vsebovala tudi mirovno vprašanje, bi se ji rada vlada izognila, dokler ne bo popolnoma pojasnjen zunanje-politični položaj, ustvarjen po Burianovem mirovnem pismu. — Novejša poročila pa pravijo, da bo državni zbor sklican za 1. delegacije pa za 15. oktobra.

Vlada se še vedno ni spametovala. Slovane draži, kjer le more. V Ljubljani je odstavila poštenega Nemca ravnatelja realke Cora. Na njegovo mesto je imenovala zagrizenega Nemca Swoboda. Na Češkem ugoti Nemcem v vsaki se tako neopravičeni zahtevi. Sedaj bo baje odvzela Čehom večino v deželni upravni komisiji in bo imenovala še dva Nemca v njo. Ustanovila bo s 1. oktobrom dvoje nemških okrajnih glavarstev: v Pragi in v Litomericah. Vlada draži Slovane, kjer le more in se ravna po starem receptu: Nemcem groš, Slovanom pa knof. Kako se to sklada z mirovno ponudbo? Saj je avstrijski vladni monarh znano, da so Amerika, Anglija in druge sovražne države le tedaj pripravljene skleniti mir z nami, če bodo uživali vsi narodi v naši državi enakopravnost in če se jim da popolna samostojnost.

Znamenje, da se bliža Jugoslavija, smo opazili tudi na mariborskem magistratu. Zadnji ponedeljek je bil nekaj časa nabit na stebri mariborske mesine hiše tudi naslednji slovenski napis: „Juter toreg se dajo vun Petroleumkarten od 9—11 Uhr.“ Čez napis je nekdo zapisal z modrim svinčnikom: „Heil Jugoslavija in deutschen Stadt Marburg!“ (Heil Jugoslavija v nemškem Mariboru!)

Poljski ostanejo naši. V Tarnovu v Galiciji je imela poljska ljudska stranka shod, na katerem je sklenila: Z ozirom na to, da dobí poljski narod pomoč pri slovanskih narodih, priznavajo Poljaki potrebo sporazume in tesnega stika s slovanskimi brati.

svrhu skupnega postopanja in pozivljejo klub Poljske ljudske stranke v državnem zboru, naj v Poljskem kolu dosežejo, da bo to zastopstvo ustanovilo sporazum s slovenskimi strankami, posebno z Jugoslovani in Čehi.

Jugoslovansko vprašanje razburja sedaj tudi Madžare. Ministrski predsednik Wekerle se je te dni posvetoval z zunanjim ministrom Burianom. Znani grof Tisa potuje po Hrvaškem, da bi odvrnil odločilne hrvatske politike od zavezništva s Slovenci. Madžarski listi pišejo, da se bo jugoslovansko vprašanje kmalu rešilo, a le tako kakor želijo Madžari. — Oboji so enaki: Nemci in Madžari. Nemci bi radi, da bi slovenske dežele ostale njihove, a Madžari hočejo kar vse Hrvate in Srbe imeti vedno pod svojo oblastjo.

Nemci za prisilno vojno posojilo. Graški vsemnemško-protestantovski list „Grazer Tagblatt“ poziva dne 17. t. m. vlado, naj razpiše prisilno vojno posojilo, ker baje Slovani, posebno Slovenci, ne marajo podpisovati vojnega posojila in raje nakupujejo hiše in posestva. Vsememci zahtevajo, naj se vsakemu Slovanu napri na hrbet vojno posojilo in naj se pri bodoči oddaji premoženja najbolj obremenijo Slovenci.

Grof Burian in namestnik nemškega državnega kancelarja pl. Payer sta imela govora, v katerih sta izjavila mirovno pripravljenost osrednjih zavezniških držav na podlagi posestnega stanja pred vojno brez medsebojne vojne odškodnine; tudi zveze narodov in mednarodnega raziščišča ter enakomernega razoroževanja ne odklanjajo.

Španska pred odločitvijo. V Madridu se vršijo pod kraljevim predsedstvom že več dni velika posvetovanja španskih državnikov in generalov. Zunanji minister se je dne 14. t. m. dolgo razgovarjal na špansko-francoski meji z poslanikom v Parizu. Gre se za to, ali bi Španija napovedala Nemčiji vojsko ali ne.

Turški sultan pride na Dunaj. Dunajski listi pišejo, da pride koncem meseca septembra na Dunaj novi turški sultan. Posetil bo baje tudi nemškega cesarja Viljema.

Tedenske novice

Mašniški jubilat. Iz Dobove pri Brežicah so nam poročali: V nedeljo, dne 15. septembra, na praznik Ime Marije, patrona naše farne cerkve, je tukaj ob navzočnosti sedem duhovnikov obhajal 30letnico mašništva g. prof. dr. Anton Medved, Bogu in Mariji v zahvalo, laranom in romarjem v veliko veselje. Slovesno se je razlegala njegova pridiga v prostorni in prenovljeni cerkvi o Mariji, Kraljici miru, katera naj izprosi človeštvu mir z Bogom, mir srca in z bližnjim, potem pride tudi svetovni mir. Vlč. g. kanonik Mešiček je blagoslovil lepa kipa Srca Jezusa in Marije, darovana od dveh dobrotnic naše farne cerkve.

Cesarica Zita za bolehe in slabotne otroke. — Cesarica Zita je poslala princezinji Lobkovic lastno-ročno pismo, v katerem piše med drugim: „Med velikoštevilnimi odredbami, ki so se z mnogih strani uvedle in mnogokje uspešno ustanovile na poprišču ljudskega blagostanja, je posebno glede zdravstvene oskrbe v vojni doraščajoče mladine treba še marsikaj storiti. Boj, ki ga srčno in požrtvovalno vodijo mojemu srcu tako blizu stoječe dunajske matere za črnanje in prehrano svojih otrok, vzbuja moje občudovanje in željo, da jim pomagam. Z ustanovitvijo okrevališča na Dunaju, ki naj daje ob primerani hranji pozimi in poleti obilo prilike za bivanje na prostem, želim velikemu številu otrok, ki jih ne morejo sprejeti bolnišnice, nuditi to, kar potrebujejo. Mislim pred vsem na bolehe, lahko jetične, okrevajoče in nezadostno hranjene otroke, katerih slabotni telesni ustroj je povzročila vojna hrana ali pa se iz enakega razloga ne more okrepiti. Le-ti naj se oskrbujejo v zavodu, dokler njihovo stanje to zahteva. Z velikim veseljem bi pozdravila, ako bi se tega dela, ki mi je v resnici na srcu, udeležili vsi krogi. Zato Vam, ljuba princezinja Lobkovic, poverjam nalogo, da osnujete odbor, katerega naloga bo, da pod mojim vodstvom izvrši ta načrt.“ Cesarica Zita res kaže s svojimi ljudomilimi dejanji, da je prava mati zapuščenih sirot.

Občni zbor Slovenske Krščansk-Socialne Zveze v Ljubljani dne 10. t. m. je sprejel celo vrsto resolucij, ki so jih izdelali posamezni odseki; ti sklepi bodo tvorili temelj novemu izobraževalnemu delu med ljudstvom.

Odpust črnovojniki starih letnikov. Dunajski listi poročajo, da bodo v kratkem odpuščeni iz vojaške službe vsi črnovojniki, ki so stari 50 let. Med 15. septembrom in 31. decembrom pa bodo odpuščeni iz črnovojniške vojaške službe vsi črnovojniki, ki so stari 49 let.

Za našo mladino! Strahotne so številke o umrljivosti otrok med vojno. Kakor da bi padala strupe slana, tako učinkujejo vojne posledice na našo dečo. Oni, ki jim še prizanaša smrt, pa počasi hirajo, njihove odporne sile postajajo od dne do dne manjše. Sveta dolžnost slovenskega naroda je, da skrbi za svoj naraščaj, da mu z združenimi moči pomaga — prestati vojno. Dne 21. in 22. septembra priredi odbor SHS žena za siročad po vsem slovenskem ozemlju Narodni blagdan, da zbere potrebna sredstva, ki naj omogočijo kar najzdatnejšo pomoč naši mladini. Nabrani denar se ne porabi le za oskrbo otrok, ki jih sprejemajo Hrvatje tako gostoljubno, temveč tudi v prid slovenski mladini, ki obiskuje šolo na domačih tleh. Del nabranega denarja se porabi za podporo dijaških kuhinj, za boljšo prehrano otrok, ki obis-

kujejo ljudske šole, za nabavo obleke in obutve potrebnim. Naj ne bo 21. in 22. septembra slovenske rodbine, ki ne bi prispevala po svojih močeh za ohranitev naše mladine, naše bodočnosti. Odbor S. H. S. žena za siročad v Ljubljani. — Kdor hoče pobirati denar v to svrhu, naj piše v Ljubljano po nabiralno polo.

Za slovenskega trgovca. Pri župnijski cerkvi v Slov. goricah je na prodaj hiša, v koji je lepa velika stacuna z magacini in stanovanjem. Hiša je v najboljšem stanju, kakor nova. Lahko se odda tudi nekaj zemlje, ako se želi. To objavljamo, da bi posestvo prišlo v slovenske roke. Oglasiti pa se je treba takoj, ker je stvar nujna. Prva pojasnila daje upravništvo „Straže“ v Mariboru.

Kaznovanja vinorejcev. Kakor smo že svojčas poročali, se v brežiškem in celjskem okraju dogajajo zelo številni slučajji, ko sodne oblasti kaznujejo naše vinorejce zaradi baje pretiranih cen pri prodaji vina. Samo pri kozjanski okrajni sodnji se sedaj vrše okrog 60 takih kazenskih razprav. Zlasti razburljivo je pri tem dejstvo, da pošiljajo za preizkušnje vina na preizkuševalni urad taka vina, ki so že slabo bogve skozi koliko rok, ki so bila že pomešana z raznimi drugimi vini, dočim bi naj bil pridelovalec vina še vedno odgovoren za dotično prodano vino, ki že davno ni več pristno. Jasno je kot beli dan, da more biti pridelovalec vina za prodano vino odgovoren le tako dolgo, dokler se še nahaja v njegovi kleti, ne pa še tudi potem, ko je že šlo skozi razne roke, a kazen bi pa naj zadela samo pridelovalca. Poslanec dr. Jankovič se je obrnil za tozadevna pojasnila na justičnega ministra, nakar je prejel od njega sledečo obvestilo: Celjsko državno pravdnništvo ni dalo nobenega povoda za preiskovanje pretiranih cen pri prodaji vina od strani vinorejcev, marveč je dala povod neka ovsadba na nadzorovalni urad za promet z živili štajerskega namestništva. Štajersko cesarsko namestništvo je izročilo zadevo celjskemu državnemu pravdnstvu, ki se je glede primernosti cen obrnilo na preizkuševalni urad za cene v Celju. Ta je zaprosil celjsko državno pravdnništvo, da mu vpošlje v treh slučajih vzorce dotičnih vin, kojih cena je baje bila pretirana. Celjsko državno pravdnništvo je naročilo orožništvu, da mu dpošlje dotične vinske vzorce. Zadeva se torej ni končana in je še v razpravi.

Vinske cene. V dunajski „Wiener Allgemeine Zeitung“ piše nek vinotržec: „Brezupno je, upati na padanje vinskih cen. Vinogradniki zahtevajo za nova vina povprečno 10—15 K za liter in to celo še za siaba vina. Na Nižje-Avstrijskem se plačuje celo jabolčnik po 4 K.“

Promet s sadjem. Vlada je zasegla sadje. Trgovino s sadjem imajo le pooblaščenici družbe Geos. Po železnici se sme pošiljati sadje le z dovoljenjem te družbe, ki ima za Štajersko svoj sedež v Gradcu. — Natančnejša pojasnila o prometu s sadjem se dobijo tudi na okrajnih glavarstvih (prehranjevalni oddelek).

Domače žganje. Na kmetih plašijo mestni agenti kmete, da je letos prepovedano delati iz sadja domače žganje. To ni res. Iz sadja, ki je odpadlo, je kmetom dovoljeno delati žganje in sicer kakor vsako leto — davka prosto. Tozadevne prošnje se morajo vložiti do dne 15. novembra t. l. pri pristojni finančni straži.

Rekvizicija živine. Vsak dan dobivamo pritožbe, da nakupovalci odvezamejo nekaterim posestnikom celo zadnjo kravo, oziroma zadnjo glavo vprežne živine, pri drugih, posebno pri svojih „prijateljih“ pa pustijo več živine kot jim gre. Svetujemo, da se vsi, ki se jim godi krivica, obrnejo na Pisarno S. K. Z. v Mariboru, Cirilova tiskarna. Vsak slučaj se naj podrobno opiše.

Petrolej in sveče. Okrajno glavarstvo v Mariboru, prehranjevalni urad, da na razpolago omejeno množino petroleja in sveč v svrhe porazdelitve med lastnike sadonosnikov in vinogradov in sicer za dobro prešanja. Tozadevne prošnje z označbo trajanja in velikosti potrebe, z označbo velikosti vinograda, z označbo lastne preše za sadje in grozdje je vlagati do dne 25. t. m. na prehranjevalni urad mariborskega okrajnega glavarstva. Tozadevne prošnje morajo biti od županstva potrjene. Na prošnje, došle po 25. septembrom, se ne bo oziralo.

Cene hmelju gredo skokoma kvišku. Na hmeljskem trgu v Zatecu naraščajo skokoma cene za hmelj. Dočim so še v prejšnjem tednu plačevali stot žateškega hmelja po 710—730 K, ga danes plačujejo že po 740—760 K za 50 kg. Za tuj hmelj lanskega pridelka so ponujali po 400 K za 50 kg, za tuj hmelj letošnjega pridelka še pa ni bilo do sedaj nobenega povpraševanja.

Pisma se morajo sedaj frankirati z znamko po 20 v, dopisnice pa po 10 v. Mnogi še denejo na pisma samo znamko za 15 v in na poštno dopisnice ne pridenejo znamke za 2 v. Naše upravništvo mora radi tega dan na dan plačevati kazen.

Dopisi.

Maribor. Magistrat je določil nove cene za goveje meso in sicer: 1 kg prednjega mesa z največ 15% privage K 6.60; 1 kg zadnjega mesa s privago 20% K 7.20; 1 kg mesa za pečenko neizločeno brez privage K 8.30. Cesarji morajo imeti v mesnicah javno nabit 1 izvod cenika. Kdor se ne drži teh določil, se ga lahko kaznuje z globo 5000 K, oziroma z zaporom do 6 mesecev.

Kamnica. Po štirih letih je tukaj zopet oživela Dekliška Zveza. Nastopilo je že par navdušenih govornic.

Polička vas pri Jarenini. Dne 12. septembra je umrl po dolgi težki bolezni, sorviden s sv. zakra-

menti, tukajšnji župan Leopold Ledineg, star 48 let. Pogreb se je vršil v nedeljo, dne 15. t. m. Vodil ga je dekan vlč. g. Čížek ob spremstvu 6 čč. gg. duhovnikov. Svetila pokojniku večna luč, ostalim pa naše sožalje!

Sv. Jakob v Slov. gor. Dne 17. t. m. se je poročila veleposestnica gdč. Ivanka Holler z g. Frano Dreier. Na gostiji so zložili na predlog g. Jagra za slovensko šolo v Mariboru 41 K. Živel! Poročencema obilo sreče!

St. Ilj v Slov. gor. Dne 16. t. m., popoldne ob štirih, se je v tukajšnji cerkvi vršila poroka gdč. M. Bauman, veleposestniške hčerke iz Strihovca, z veleposestniškim sinom g. Maksom Purkarthofer iz Ternica pri Gradcu. Bilo srečno!

St. Ilj v Slov. gor. V ponedeljek, dne 16. t. m. je nenadoma umrla Uršula Gornik, kmetica-vdova v Ceršaku. Odkar je vojna vzela neznanokam sina Karla, se dobra mati ni mogla več potolažiti. Bila je vr-la mati, dobra gospodinja, vneta katoličanka in gostoljubna Slovenka. Pogreb se je vršil dne 18. t. m. nepoldne. Svetila vrli obmejni Slovenki nebeška luč!

Selnica ob Muri. V Jägerndorfu v Sleziji je umrl na bolezn, ki si jo je nakopal v vojaški službi, 18letni mladenič-vojak Janez Nikl, sin tukajšnjega posestnika in čevljiarskega mojstra Franca Nikl. Janez je bil priden mladenič. Svojim staršem je redno pisal vsak dan. Bodi mu tuja zemljica lahka!

Ljutomer. Kmetijska podružnica v Ljutomeru priredi v nedeljo, dne 23. t. m., ob 9/9. uri popoldne, v Fran Josipovi šoli zborovanje. Govoril bo g. c. kr. žetveni komisar Puklavc o letošnjem predpisu oddaje zrnja. To predavanje je zaradi tega zelo važno, da izvejo naši kmetovalci natančne predpise in kar je najvažnejše, da se izognejo morebitnih občutnih denarnih ali celo zapornih kazni in slednjč, da ne propadejo občine vsled malomarnosti nekaternikov v tako neljubo vojaško rekvizicijo. Pridite torej, kmetovalci in tudi kmetice, da se seznanite s to zadevo. Razgovorili se bomo tudi o drugih gospodarskih vprašanjih današnjih časov.

Stročjavas pri Ljutomeru. Dne 13. avgusta t. l. je padel na italijanski fronti Frano Salamun. Bil je zadet od sovražne granate v glavo na gori Monte Cello.

Središče. Slovensko katoliško izobraževalno društvo pripravilo v nedeljo, dne 22. t. m. v šolskih prostorih novo spevoigro „Veselo je delo kmetovo“ in ljudsko igro „Pred vaškim znamenjem.“ Začetek točno ob osmih zvečer.

Slov. Bistrica. Bistriški Slovenci se udeležijo prihodnje nedelje, dne 22. t. m., izleta, ki ga priredi Čitalnica v Črešnjevca na tamkajšnjo narodno veselico. Na veselici bo govoril, kakor smo izvedeli, g. prof. dr. Medved. Čitalnica je že za celi okraj organizirala pobiranje darov za gladno jugoslovansko tročad v dnevih 21. in 22. septembra. Bistriške nemčurje silno bodejo hrvatski lepaki, ki smo jih razobesili v Narodnem domu, ker so v oklicu omenjeni tudi Hrvati in celo — Srbi. Vendar so pa že davno prepričani, da se bodo morali privaditi še marsikaterim drugim čudežem, ako bodo hoteli svoja stara leta — preživeti v Slov. Bistrici.

Črešnjevca pri Slov. Bistrici. Sloveno bralno društvo v Črešnjevca priredi v nedeljo, dne 22. t. m. ob 4. uri popoldne (takoj po večernicah) v prostorih ljudske šole igro oziroma koncert in sicer za naše oslepele vojake in v prid Slov. bralnega društva. Spored je obširen in zanimiv. Po koncertu kratka zabava v gostilni gospe Poljšak. Vabimo k obilni udeležbi. Na noge! Vsi na Črešnjevca! Koncert se vrši ob vsakem vremenu. Pričakujemo, da nas posetijo posebno naši sosedje Bistričani in drugi!

Petrovče. Dne 17. t. m. je po kratki in mučni bolezni umrl tukajšnji šolski ravnatelj gosp. Ernest Slanc v 57. letu svoje starosti. Sledil je svoji pred tremi dnevi umrli soprogji. Zaslužnemu šolniku svetila večna luč, žalujočim preostalim pa naše sožalje!

Selnica ob Savi. Pokopali smo zaporedoma tri pridne Marijine družbenice: Crnič Alojzija, ki je že dalje časa bolehal na jetiki; Grive Ana v Zajčji gorici, komaj v 16. letu, ki je lepo poskrbela za svojo smrt, prosila tovarišice, naj opravljajo za njo devetdnevnic; v enem tednu je zbolela in bila pokopana; tretja je bila Tihole Julijana iz Ledine, ki je umrla ravno na prvi petek, ki je bil za njo ob enem v požnosti deveterih prvih petkov zadnji. Ta dan je bila še obhajana. Pokopali so jo na praznik Marijinega rojstva. — Dal je svoje mlado življenje za domovino in cesarja Maks Novak, doma na Žigarskem Vrhu. Naj v miru počivajo!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Ribnica na Pohorju: Teh reči naš list ni nikdar objavljaj, pa tudi ne bo. Je preosebno. — F. Zelenko: Hvala! Le korajžno! Bliza se naše odrešenje. — Družba sv. Klaverja, Solnograd: Dokler izhajamo samo na štirih straneh, je nemogoče prinesiti tako obširnega spisa. Opustite! — Podova: Hvala za članek. Žal, da je tako obširen. — Sv. Barbara v Slov. gor.: Vaš 5 strani obsegač dopis nam je nemogoče spraviti v list. — Dražavas: Preobširno. — Vinski t.: v o M. Z.: Smo se že obrnili na tozadevno oblast.

Maribor. Gospa Vertnik je premestila te dni svojo trgovino mešanega blaga iz Koroške ceste v svojo lastno hišo, Sodnijska ulica št. 17. Se pripo-roča v obilen obisk.

Maribor. Ženska, ki je pozabila v frančiškanski cerkvi svojo jopico, naj si pride po isto k mežnarju.